

PERSOANELE

DRAGOMIR, cârciumar
GHEORGHE, învățătorul satului
ION, ocnăș
ANCA, soția lui Dragomir
CĂȚIVA OAMENI

Într-un sat de munte

ACTUL I

(Interiorul unei cârciume, clădire cu grinzi de lemn. În fund, la mijloc, ușa de intrare; la stânga, fereastră mare de prăvălie cu oblon; lângă fereastră, taraba. La stânga, planul întâi și al doilea, două uși cari dau în două odăi. La dreapta, planul întâi, chepengul beciului și o ușe care dă în celar. La stânga, în față, o masă de lemn și scaune rustice. Lavițe pe lângă pereți.)

SCENA I

DRAGOMIR, GHEORGHE și ANCA

(Toți trei stau împrejurul mesii pe care arde o lampă mică cu petrol. Gheorghe ține o gazetă în mână. Anca lucrează la o cămașe.)

GHEORGHE

... E greu să scape, firește... dar se-ntâmplă... Așa fac mai toți câți scapă: dintru-întâi s-arată pocăiți, se prefac proști, se dau tot cu binișorul, și odată, când le vine bine, p-aici ți-e drumul...

DRAGOMIR

Adică și ăsta era șiret... se prefăcea... (*zâmbind.*) Am înțeles!

GHEORGHE

Știu eu?

DRAGOMIR

Fugi, mă, d-acolo!

GHEORGHE

De ce să nu crezi că s-a prefăcut?

ANCA

Asta e! Nouă ani de zile!... Cine se preface atâta vreme așa, și să nu fi fost nebun, tot acolo ajunge... până la urmă tot nebunește.

DRAGOMIR

Dac-a fost ticălos, prostul! L-a găsit cu cămașa plină de sânge, a văzut la el luleaua, tutunul și amnarul mortului... Dacă s-a bucurat să fure niște nimicuri de la un mort pe care l-a găsit în pădure, eu stric?... Era tâmpit... când i-a citit osânda, râdea...

ANCA

(cu mult interes)

Cum?... De unde ai văzut tu când i-a citit osânda?

DRAGOMIR

Am fostla judecată.

GHEORGHE

Ai fost?

ANCA

(din ce în ce mai interesată)

La care judecată?

DRAGOMIR

(contrariat)

La jurați, când l-a osândit.

ANCA

Ai fost tu la jurați!... și mie atâția ani de zile să nu-mi spui!

DRAGOMIR

Ți-am spus...

ANCA

Ba nu.

DRAGOMIR
(supărat)

Ei! Așa e, nu, firește. La ce?... Să-ncepi iar să-mi bocești pe răposatul?

ANCA
(clătînând din cap)

Dragomire! (*se scoală și trece la tarabă.*)

DRAGOMIR
(după ce s-a uitat urât la ea, cătră Gheorghe)

Ia citește, mă, înainte, să vedem ce s-a făcut nebunul.

GHEORGHE
(căutând șirul în ziar, apoi urmând citirea)

"... precum și toate cercetările au fost zadarnice. Soldatul mărturisește că de multe ori a mers cu nebunul la apă, că-l lăsa la fântână singur și el se ducea să-și vază amanta. Nebunul venea cu donițele pline și-l chema să se întoarcă împreună la temniță. Tot timpul, nebunul a fost ca și liber, în orice caz foarte puțin păzit. Era bun și foarte simpatic tuturilor - afară de accesurile acute în care-l apuca mania persecuției. După cum afirmă soldatul, nebunul ar fi căzut în ocna a veche, care e părăsit de pe vremuri..."

DRAGOMIR
(cu interes)

Care va să zică... a murit...?

GHEORGHE

Ba bine că nu.

DRAGOMIR
(aparte)

A murit!...

GHEORGHE

Ia spune, Dragomire, ce fel de om era... Eu n-am văzut de când sunt o judecată la jurați... Aș vrea să văz și eu o dată... Ce face, ce zice, omul pe care-l judecă?

DRAGOMIR

Ce să facă?... Stă și el între puști și așteaptă să se isprăvească mai degrab'...

ANCA
(la tarabă)

Dar tu, Dragomire, ai mers așa din întâmplare ori dinadins?

DRAGOMIR
(întorcându-se spre ea)

Dinadins?... Ce nu ți-e bine?... De ce să merg dinadins? (*lui Gheorghe.*) S-a nemerit să fiu în oraș... mă dusesem să vânz niște lână. (*răstit, către Anca, care șade rezemată cu coatele pe tarabă.*) Ce faci acolo?

ANCA

Nimic... Ascult.

DRAGOMIR

Ascultți! (*din ce în ce mai aspru.*) Nu-ncepi iar să bocești pe răposatul? Că iar am vorbit de el... 'Aide de! Începe... jelește-l!... (*Anca trece binișor și iese în stânga; - către Gheorghe.*) Eu zic că nebunul nu era vinovat; degeaba l-a băgat douăzeci de ani la ocnă!

GHEORGHE

Știi c-ar fi ciudat - că s-a mai întâmplat așa lucru... să te pomenești că prinde vreun tâlhar și ala spune: tot eu am făcut acu câțiva ani omorul din pădurea Corbenilor... Uite de ce și uite cum... 'Ai?

DRAGOMIR

Se prea poate.

GHEORGHE

Ce te faci atuncea cu nebunul?...

DRAGOMIR

Care?

GHEORGHE

Care a fost osândit degeaba.

DRAGOMIR

Ai zis c-a murit.

GHEORGHE

Să zicem că trăiește...

DRAGOMIR

Cum să trăiască?... A căzut în ocna părăsită...

GHEORGHE

Nu... să zicem că n-a căzut, să zicem c-a fugit și pun mâna pe el... Cine-i plătește atâția ani la necaz?

DRAGOMIR

Dumnezeu... (*pauză.*) Mă, Gheorghe, tu cam știi legile...

GHEORGHE

Așa ș-așa... (*Anca intră și se oprește în ușe.*)

DRAGOMIR

Nu-i așa că un om care a făcut o faptă... un omor... nu-i așa că dacă vine singur peste zece ani și se mărturisește, nu mai are nici o pedeapsă?...

GHEORGHE

Cât e nu știu sigur, dar știu că e un termen: dacă trece ala, s-a isprăvit...

ANCA

(care a ascultat din pragul ușii, coboară; e plânsă)

Cum adică? La zece ani un ucigaș poate veni să spuie singur ce-a făcut și lumea îl lasă în pace.

DRAGOMIR

Așa e legea...

ANCA

Bună lege, zău! (*se șterge la ochi.*)

DRAGOMIR

De ce nu te pui tu să faci alta mai bună? (*fixând-o.*) Iar ai venit! (*lui Gheorghe.*) Vezi de ce nu i-am spus... pentru că de câte ori vine vorba de răposatul, ori îşi aduce aminte de el cât de departe, îmi urlă toată ziua. (*cătră ea.*) Mergi d-aici, şi nu mai mă boci pe cap, cobe!... Ştiu că dacă m-ar omorî pe mine, mi-ai juca hora la soroace în loc să-mi faci pomană... (*pauză; Anca se retrage.*) Dacă era să boceşti toată viaţa pe bărbatu-tău ăl dintâi, de ce te-ai măritat a doua oară?... 'Aide.. mergi!

ANCA

De ce nu eşti mai blând, Dragomire?

DRAGOMIR

Pleacă odată...!

ANCA

Mă duc. (*iese în fund.*)

SCENA II

DRAGOMIR, GHEORGHE

DRAGOMIR

Du-te la păcatele! (*se scoală supărat.*)

GHEORGHE
(după o pauză)

Fie, măi vere, prea aspru eşti cu muierea.

DRAGOMIR

Ia lasă-mă-n pace şi tu. Ştii tu cum trăiesc eu?... Ştii tu ce am făcut eu pentru femeia asta?... Că mai bine îmi frângeam gâtul până să n-o fi întâlnit!... Dacă nu era femeia asta îndărătnică, eu eram astăzi altfel de om! Tu nu ştii ce s-a petrecu între mine şi ea.

GHEORGHE

Da, da' văz ce se petrece. Vă canoniţi unulpe altul degeaba: nici tu nu eşti de ea, nici ea de tine.

DRAGOMIR

Ea m-a luat ca să aibă cine să-i ție soroacele de sufletul răposatului. Din ziua întâia a cununiei și până astăzi, o dată n-am văzut-o zâmbind; de atunci și până astăzi cu trupul e aicea pe lumea asta și cu gândul e la Dumitru pe lumea ailaltă.

GHEORGHE

O fi fost cu ea mai bun ca tine.

DRAGOMIR

Mai bun!... De unde știa ea din ziua întâia că n-o să fiu și eu poate mai bun decât el. Eu n-o iubeam?... Că dacă n-aș fi iubit-o!... Și mai în sfârșit, înțeleg să plângă o femeie pe bărbat dacă e văduvă... da' dacă s-a măritat o dată cu altul... Care-i ala să rabde asta?... Atunci de ce s-a mai măritat?

GHEORGHE

Ei!

DRAGOMIR

Da; de ce... dacă nu se poate despărți de umbra răposatului? Ba zi că e o femeie nebună, care mi-a stricat mintea și mie. Eu sunt sănătos, crezi, de când am luat-o?... Uf! M-am săturat! De opt ani de zile, Dumitru și iar Dumitru; pe îl auz când vorbește ea, când mă uit la ea, îl văz pe el... Eu trăiesc în casă, mănânc la masă, dorm la un loc cu stafia lui... Așa! Asta n-o să mai meargă mult! *(Anca intră din fund încetinel, se oprește în ușă și ascultă; Gheorghe o vede și face o mișcare; Dragomir, atras de mișcarea lui Gheorghe, se întoarce și o vede.)* Uite-o! Uite-l! El e... Dumitru! *(cătră ea.)* Ieși! Ieși! Fugi, să nu te văz! *(Anca stă locului cu ochii pironiți asupra lui.)* Te duci? Or mă duc eu... Să nu te văz! *(pornește spre ea, ea înaintează spre el; el se repede, o apucă de mână și-o aduce hotărât în față.)* Ce vrei?... Ce te uiți așa la mine?... Ce gândești?... Eu l-am omorât?... Da? Spune! *(o smucește.)*

ANCA
(hotărât)

Dragomire, ești nebun. *(își face cruce.)*

DRAGOMIR

Nebun?... Spune... *(o smucește iar.)*

GHEORGHE

Dragomire!

ANCA

O!... Nebun!

DRAGOMIR

Nu, să spui... Din două una: or crezi că l-am omorât eu...

ANCA

Poftim! Asta-i vorbă de vorbit!

DRAGOMIR

Da... și atunci de ce mai trăiești cu mine... or nu crezi și atunci de ce mă chinuiești pe mine?... Ce ai cu mine? Lasă-mă în pace pe mine cu Dumitru al tău! (*o împinge de mână și suie; ea vrea să facă un pas spre el.*) Lasă-mă în pace! (*același joc.*) Lasă-mă în pace! (*iese foarte turburat prin fund trântind ușa.*)

SCENA III

ANCA, GHEORGHE

GHEORGHE

(sue până în fund)

Dragomire! Dragomire!... S-a dus!

ANCA

(coborând la stânga, aparte)

Se duce la cârciuma Popii,... acasă n-are ce bea.

GHEORGHE

(din fund)

Anco! (*coboară încet.*)

ANCA

Tot aici ești?... Gheorghe, de ce nu-ți schimbi tu gândurile, mă băiete, și vrei să mi le schimbi pe ale mele? Îmi pare rău de tine!... Așa necăjită cum sunt, de ce nu mă lași tu necazului meu și mai mă turburi și tu?

GHEORGHE

Pentru că...

ANCA

Pentru că mă iubești... Asta o știu...

GHEORGHE

Da, pentru că te iubesc...

ANCA

Lasă-mă păcatelor mele, Gheorghe, și du-te. Ești tânăr, mergi de-ți caută norocul aiurea... Așa cum mă iubești tu pe mine eu nu te poci iubi...

GHEORGHE

Tu nu poți iubi?

ANCA

Ba... oi fi iubit și eu odată... dar n-am avut parte. Acu la mine a trecut vremea iubitului... D-aia Gheorghe, îți mai spui o dată, caută-ți norocul în altă parte...

GHEORGHE

În altă parte?... Bine...

ANCA

... De ce să-ți încurci tu o viață tânără cu pățeli trecute, să iei o femeie cu gânduri vechi?... Și-apoi chiar așa... cum să mă iei?

GHEORGHE

Ți-am spus...

ANCA

Să mă despart eu acum de Dragomir?... Nu se poate.

GHEORGHE

Zici că ți-e greu să-l vezi.

ANCA

Da... da' mie Dumnezeu mi l-a trimis pe el; și Dumnezeu știe ce face... eu trebuie să fac voia lui...

GHEORGHE

Bine, Anco, fă cum vrei, trăiește cum îți vine... Eu m-am hotărât să plec din satul ăsta...

ANCA
(repede)

Să pleci?

GHEORGHE

Da... Eu te iubesc, tu nu mă poți iubi... ce ar semăna să mai stau aici degeaba?

ANCA
(tristă)

Pleci!

GHEORGHE

Da... Lumea a cam simțit... eu să mă stăpânesc nu poci... și nu voi să mă fac de batjocură, să mă țin de urmele tale ca un nătărău. (*Anca stă pe gânduri.*) Nu mai merge... să fiu prieten cu bărbatu-tău, care nu-i om de felul meu, numai ca să te poci vedea mai des!... Ești o femeie... nu știu cum să-ți zic... Ți-e drag să trăiești cu un om care se poată cu tine ca cu un câine, și mă gonești pe mine, care te iubesc... Bine... Atuncii mai bine să nu te mai văz de loc.

ANCA

Care va să zică, pleci?... Adevărat?

GHEORGHE

Da...

ANCA

Când?

GHEORGHE

Cât s-ar putea mai curând... peste câteva zile.

ANCA

Rău îmi pare.

GHEORGHE

De ce?

ANCA

De ce, de ne-ce, îmi pare rău...

GHEORGHE

Dacă nu mă iubești?

ANCA

Ce copil ești?... Eu nu te iubesc pe tine, dar tu mă iubești pe mine: nu înțelegi tu că mai dor o să-mi fie mai la urmă mie de tine decât ție de mine...

GHEORGHE

Atuncea...

ANCA

Ce?

GHEORGHE

Vino cu mine.

ANCA

Nu se poate.

GHEORGHE

Prin urmare, eu ce să fac?

ANCA

Tu... tu să te duci, Gheorghe, cu Dumnezeu; de dorul meu să nu-ți pese... (*plânge.*)

GHEORGHE

Anco, plângi?

ANCA

Da.

GHEORGHE

Pentru ce?

ANCA

De prisos să-ți spui.

GHEORGHE

Dacă plângi...

ANCA

Să-ți vorbesc drept, Gheorghe: eu îți sunt cu mult datoare ție... Multă putere mi-a dat prieteșugul tău și gândul că un om așa de voinic ca tine mă iubește... Gândul că tu ai fi în stare să faci odată și-odată o jertfă mare pentru mine era sprijinul sufletului meu amărât... Dacă tu te duci, cum rămâi eu?

GHEORGHE

Ce jertfă? S-o fac.

ANCA

Nu poci acuma... nu știu... n-am ce să-ți spui. (*stă un minut la gânduri.*) Gheorghe, dacă mă iubești mult... mult... (*schimbând repede tonul*) du-te acuma de dormi liniștit și vino mâine dimineață aici: Dragomir pleacă la târg, putem sta mai mult de vorbă... Du-te... Noapte bună.

GHEORGHE

Noapte bună, Anco. (*pleacă spre fund.*)

ANCA
(aparte)

Pleacă (*el dă să iasă; cu glasul jumătate*) Gheorghe!

GHEORGHE
(întorcându-se)

M-ai chemat?

ANCA

Nu... (*elo privește lung, apoi vrea să plece.*) Ba da! (*el se întoarce iar și coboară cu aerul întrebător.*)

GHEORGHE

De ce?

ANCA

Nu pricepi?

GHEORGHE

Nu.

ANCA
(cu multă intenție)

...Tu n-ai simțit, n-ai priceput de loc că și eu te iubesc?

GHEORGHE

Tu... pe mine?... Adevărat?

ANCA

Adevărat... Trebuie să-ți spui, că nu mai poci. (*foarte volubil.*) Gheorghe, Dragomir o să vie acum beat... Când se-ntoarce beat, mă-njură și se culcă și doarme dus de poți tăia lemne pe el... Vino! De la tine din deal se vede fereastra asta... oblonul este închis... Pândește: când ai vedea lampa la ochiul oblonului, vino degrabă... te aștept!

GHEORGHE

Mă iubești?

ANCA

Da, da' să nu uiți că sunt nevasta lui Dragomir... dacă moare el sunt a ta!... Gheorghe, m-am jurat: când o cădea a dintâi lopată de pământ pe coșciugul lui, eu să fiu în brațele tale... Ai priceput?...

GHEORGHE

S-aștept o viață întreagă...

ANCA
(scurt)

Ești un prost! M-ai fi iubind tu, da' nu mă-nțelegi... Gândește-te mai bine la ce am vorbit... Cum vezi lumina, vino, să nu te aștept... Du-te...

GHEORGHE

(transportat)

Mă duc... viu... Mă iubești?

ANCA

Da, da, te iubesc. (*il strânge în brațe cu putere, apoi îi face vânt prin fund și încuie.*)

SCENA IV

ANCA

(singură, privind spre fund)

Gheorghe, Gheorghe, ce păcat te mână pe tine!... (*coboară încetinel la masă.*) O fi în stare băiatul ăsta ușurel de câte se laudă? Să vedem... Unde o fi câinele? La cârciuma Popii... joacă cărți și bea... Să vie iar beat, să mă înjure și să mă amenințe!... Aș vrea să știu cât o să mai ție asta!... Mult, nu crez!... (*ascultă.*) Haha! Vine.. el este... (*iși ia lucrul și stă la masă. - O bătaie în ușe. - Anca se ridică și stă un moment.*) Am încuiat... (*încă o bătaie. Anca merge la ușe.*) Acuș-acuș! (*descuie.*)

SCENA V

ANCA, ION

ION

(foarte obosit și cam tremurând)

Bună vremea, nevastă.

ANCA

Mulțumim dumatăle, om bun... Ce poștești?

ION

Îmi dai de mâncare?

ANCA

(aparte)

Ăsta nu-i din sat... e străin. (*tare.*) N-avem de mâncare, omule... pleacă.

ION

Da'... mă lași să dorm?... lasă-mă să dorm...

ANCA
(aparte)

E un om rău, e beat, or ce? (*tare.*) Caută-ți de drum, creștine; (*cam aspru*) 'aide!

ION
(sfios și apărându-se ca de o lovitură la cap)

Mă duc... să nu mă bați... să nu dai!

ANCA

Dec! De ce să te bat?... Du-te sănătos.

ION
(vrea să plece, își pierde puterile și se reazimă de ușe)

Nu mai poci... (rugându-se frumos.) Dă-mi ceva să mănânc, fă-ți pomană... mi-e foame. (*se lasă binișor pe lavița din stânga ușii.*)

ANCA

Ăi fi bolnav?

ION

Nu.

ANCA

Da' ce ai?

ION

Mi-e foame... sunt ostenit...

ANCA

Da'... de unde vii dumneata?

ION

Hehe, de departe... tocma' de la munte.

ANCA

Și ce vânt te-a bătut pe la noi?

ION

M-am rătăcit.

ANCA

Da-ncotro mergeai?

ION

Nu știu...

ANCA

Cum să nu știi unde mergeai?

ION
(încet și confidențial)

Vezi că eu... sunt nebun...

ANCA

Nebun?!

ION

Hăhă!... Da' nu m-apucă totdeauna... Și când mă chinuiește Necuratul, numa' vine Maica Domnului de mă scapă... Necuratul mi-a poruncit de două ori să-mi fac seama singur... ca să-mi ia sufletul...

ANCA

Sărmane, cine știe ce păcate!...

ION

Da' Maica Domnului nu m-a lăsat. (*se închină.*)

ANCA

Și din ce ți-a venit?

ION

Din bătaie... Și când mă speriu m-apucă, fie pe pustii locuri! Și, când e să m-apuce, îmi vine întâi cu grije și cu scârbă și pe urmă cu spaimă... și mă arde. (*arată moalele capului.*) Eu am o bubă aici înăuntru... Da-mi dai?

ANCA

Ce?

ION

De mâncare...

ANCA

A! Uitasem, uita-te-ar relele! (*merge la tarabă, taie un codru de pâne și i-l dă.*) Na, omule.

ION

Bodaproste!

ANCA

Vrei ș-un rachiu?

ION

Dacă-mi dai...

ANCA

(îi dă un țoi de rachiu)

Da' cum s-a întâmplat să-ți vie?... E de mult?

ION

Vreo zece ani...

ANCA

Zece ani... Și cine te-a bătut?... De ce?

ION

Degeaba... Eu eram pădurar la Corbeni...

ANCA
(aparte)

Pădurar la Corbeni!... (*tare.*) Cine te-a bătut?

ION

La judecată... că nu vream să spui.

ANCA
(cu nerăbdare)

Ce?

ION

Că de ce l-am omorât...

ANCA

Omorât! (*aparte.*) Doamne Isuse Christoase! Cine e omul ăsta? (*cu teamă c-a aflat adevărul.*) Te cheamă... Ion...

ION
(dând din cap)

Ion mă cheamă.

ANCA

Și zice c-ai omorât pe...

ION

... Pe Dumitru Cirezarul...

ANCA
(aparte)

Cum a ajuns omul ăsta aici?... Tu, Maica Domnului! I-ai fost călăuză; tu l-ai purtat pe căi necunoscute și mi l-ai trimes aici ca să ridice din calea hotărârii mele îndoiala...

ION
(moțâind)

Acu mi-e somn... (*ascultă ca de departe.*) De ce urlă câinele?

ANCA

Nu urlă nici un câine.

ION

Ascultă...

ANCA
(aparte)

Aiurează. (*tare.*) Ioane, vrei să te culci?

ION

Da.

ANCA

Scoală. (*il ajută să se ridice.*) Vino cu mine... 'Aide p-aici. (*il duce de mâini încetinel spre stânga, planul întâi.*)

ION

Când urlă câinele, moare cineva... (*șovăie, ea îl sprijinește.*)

ANCA

Încetinel...

ION

Tu știi cine o să moară... O să moară Ion?... Dacă Ion moare, scapă de dracul?... (*se oprește, face o grimasă de durere și pune mâna la cap.*) Mă doare! (*Amândoi ies încet.*)

SCENA VI
GHEORGHE, ANCA

GHEORGHE
(intră repede din fund)

Anco! (*venind spre stânga*) Anco!

ANCA
(venind din stânga)

Gheorghe! (*repede.*) Ce cauți? Ce vrei? Nu ți-am spus să nu vii până nu ți-oi face semn? Ți-am făcut semn? Vrei să dea Dragomir peste tine aici?... Pleacă, du-te și nu mai veni până nu te chem...

GHEORGHE

Stai să-ți spui... Am venit să-ți aduc o veste bună...

ANCA

Ce veste bună?

GHEORGHE

Viu de la cârciuma Popii. Dragomir e tot acolo... E băut... A jucat cărți, a pierdut și-a făcut cinste la toți... E acolo popa, notarul, primarul, sunt toți în odaie...

ANCA

Asta ți-e vestea a bună?

GHEORGHE

Stai... Dragomir pleacă până-n ziuă.

ANCA

Ei! Merge la târg.

GHEORGHE

Nu... pleacă, nu se mai întoarce.

ANCA

Ce?

GHEORGHE

Te lasă... se duce în lume!

ANCA

Cum! (*aparte.*) Nu crez eu asta.

GHEORGHE

Anco...

ANCA

'Aida-de! Mai sunt și eu p-aici.

GHEORGHE

Nu-ți pare bine? N-ai zis că mă iubești?

ANCA

Ei da! Ș-apoi... dacă te iubesc?

GHEORGHE

Când bărbatul își părăsește nevasta, ea are drept, după lege, să se despartă de el și să ia pe cine-i place.

ANCA
(impacientată)

Ce vorbești prostii. Cum o să plece Dragomir? Unde să plece?

GHEORGHE

N-a spus unde, dar își ia ziua bună de la toți... zău! Până în ziua se pornește...

ANCA

Om vedea... *(aparte.)* Așa? *(stă pe gânduri.)*

GHEORGHE

La ce te gândești?

ANCA

Gheorghe, uite-te lamine bine! Ești tu bărbat în toată firea, ori ești un om ușurel?... Mă poci eu încrede în tine? Faci ce ți-oi zice eu?

GHEORGHE

Fac.

ANCA

Dar dacă nu faci?

GHEORGHE

Spune ce, să fac!

ANCA

Bine... Să vedem ce-ți poate dragostea: du-te și orice s-ar întâmpla, până nu vezi semnul, nu te mișca. (*Gheorghe face o mișcare.*) Fără vorbă multă, pleacă. (*il împinge spre fund.*)

GHEORGHE

Anco!

ANCA

Du-te.

GHEORGHE

Mă iubești?

ANCA

(foarte impacientată)

Da, da' du-te. (*il împinge afară.*) Să nu te întâlnești cu el... ia seama. (*închide.*)

SCENA VII

ANCA

(singură, coboară la ușa din stânga și ascultă; o deschide binișor și se uită înăuntru; trece apoi și șade la masă)

Vrea să plece... Ce să fac?... Să mă duc și să strig în gura mare... să dau pe vinovatul adevărat pe mâna judecătorilor și să scap pe nevinovat... Dar dovada? Bănuiala mea. Dar ce dovadă o să fie asta dacă el o tăgădui?... Ia stai... Care va să zică el mai are un an să o ducă cu frica în sân... anul ăsta o să umble fugar, și peste un an își poate spune singur fapta, și... s-a isprăvit... Să rămâie nepedepsit... Așa e legea, bine; dar eu poci să-l las așa?... Nu... nu se poate. (*pauză.*) Nebunul ăsta tot e osândit o dată... Pentru un păcat, două ori zece, un om tot cu o viață plătește... Și fără altă vină nouă, nebunul tot are să fie prins până la urmă și întors acolo de unde a fugit... (*pauză.*) Și dacă e vorba, ce este mai bine pentru un nebun? Să-și târască viața pribeag și chinuit, fără adăpost, fără o zdreanță pe el, fără hrană, ori să trăiască la închisoare îmbrăcat, hrănit și îngrijit la vreme și adăpostit?... Să fie slobod e mai bine? Să se bucure de lumina soarelui în bunăvoie?... Dar e nebun... Mai are nebunul bunăvoie?... Lumina soarelui fără lumina minții... O să-i ție lumina soarelui singură iarna de cald, ori de foame vara? O să găsească ori nu un suflet de creștin

să-l miluiască cu o fărâmbă de pâine.... o să degere, or o să se coacă toată ziua, nemâncat, gonit de lipsa lui de voie, și seara o să adoarmă de foame pe pământul gol. Așa-așa... locul lui e la ocnă... Dumnezeu, cine știe pentru ce păcate, l-a aruncat în prăpastie, dar a fost și bun și i-a luat mintea cu care să-și judece ticăloșia: i-a dat greutatea... dar i-a luat cumpăna! (*stă pe gânduri.*)

SCENA VIII
ANCA, DRAGOMIR

DRAGOMIR
(intră și se oprește în prag, e palid și cam amețit)

Anco!... Anco!

ANCA
(tresărind)

Ai venit? (*se scoală.*)

DRAGOMIR

Da... îți pare rău? Dacă îți pare rău... mă duc iar... (*șovăie.*)

ANCA

Nu-mi pare rău c-ai venit, îmi pare rău c-ai venit iar beat.

DRAGOMIR

Asta așa e... sunt... ce e drept sunt cam beat... Am băut... dar de necaz am băut. (*oftează.*) Da, să știi tu... numai de necazul tău!

ANCA

De ce ai băut nu știu, știu că ești beat... culcă-te.

DRAGOMIR

Nu voi să mă culc... Am de vorbă cu tine...

ANCA

Las' că mai vorbim mâine dimineață, acum nu poți vorbi...

DRAGOMIR

Ba poci... Dă-mi să beau.

ANCA

Tot mai vrei?

DRAGOMIR

Tot mai vreau... Adu vin și să stai aici, că am să vorbesc cu tine. (*el stă la masă, ea îi aduce o cană cu vin.*)

ANCA

Na... să-ți treacă necazul.

DRAGOMIR

(ridică la gură cana și se oprește)

Tu! (*rânjește la ea*) tu, n-auzi?... De ce vrei tu să mă otrăvești pe mine?

ANCA

Ești nebun, vai de capul tău! Da' de ce să te otrăvesc?

DRAGOMIR

Ca să scapi de mine, știi eu!... Și să trăiești cu altul... Poate că ai pus ochii pe Gheorghe, învățătorul... Am cam mirosit eu ceva... (*rânjind.*) Vai de voi!... Vă pui capul la amândoi! (*aduce cana la gură și iar se oprește.*)

ANCA

Vorbești aiurea...

DRAGOMIR

Să mă otrăvești, 'ai? (*îi dă cana și aspru.*) Na ici! Bea tu întâi... să te văz eu că bei.

ANCA

(ia cana, bea și i-o dă înapoi)

Na.

DRAGOMIR

Tu, Anco, spune drept, ce gândești tu de mine?

ANCA
(luându-și lucrul)

Bine gândesc.

DRAGOMIR

Bine?... Bine să fie... Las-o încurcată... (*pauză.*)

ANCA

Aba, Dragomire, când pleci tu?

DRAGOMIR

Unde să plec?

ANCA

În lume... știi eu unde? Am auzit că vrei să mă lași și să te duci încotro ai vedea cu ochii...

DRAGOMIR

Cine ți-a spus?

ANCA

Ce-ți pasă... De ce, Dragomire?...

DRAGOMIR

Pentru că nu trăiesc bine cu tine... nu mă iubești... tu nu-mi ești nevastă, îmi ești vrăjmaș... pentru că tu m-ai nenorocit pe mine...

ANCA

Eu? Aș vrea să știu și eu cum.

DRAGOMIR

Da, tu... Dacă nu te cunoșteam pe tine, eu era să fiu altfel de om... (*bea și oftează.*) Hehe! Ce om era să fiu eu... Dar s-a dus... acu e degeaba... las-o încurcată!

ANCA

Și vrei să mă lași?

DRAGOMIR

Da, numai câțeva vreme... să vezi cum îți este și fără mine... (*bea.*) Ascultă ici la mine... unde ți-e gândul?... Eu am o daraveră departe... trebuie să plec mâine dimineață... Tu... fii cuminte... stai acasă și m-așteaptă. Să nu dea dracul!... Că te tai!...

ANCA

O să zăbovești mult?

DRAGOMIR

O lună, două, trei, mai mult... un an, nu știu...

ANCA

Dar ai să vii înapoi?

DRAGOMIR

Firește că viu... Tu ai să iei cu înscris de la Popa, -să-mi aduci aminte să-ți dau înscrisul - cinci sute de lei... Hanul poți să-l dai cu chirire; tot Popa vrea să-l ia... Șița de sub șură poți s-o vinzi... Scândurile de la deal o să le aducă peste câteva zile... mai ai să mai plătești vreo treizeci și cinci de lei... să le vinzi; poți apuca pe ele până la o sută de lei.

ANCA

(după ce l-a ascultat cu răbdare, clătînând mereu din cap)

Aoleu, Dragomire!

DRAGOMIR

Ce?

ANCA

Să mai crez eu că ai să te întorci? Eu nu văz că-ți faci adiata? (*se scoală.*) Dragomire, tu n-ai să pleci... Cum se poate una ca asta! Să-ți lași tu casa ta și să fugi așa în lume... De ce? Ai scăpătat și mergi să slugărești unde nu te cunoaște nimeni?

DRAGOMIR

Aș!

ANCA

Ori te-a ars focul și mergi să cauți adăpost în altă parte?

DRAGOMIR

Nu!

ANCA

Atunci ai făcut poate vreo faptă rea și ți-e teamă de răspundere, de pleci așa în străinătăți de la tine și de la ai tăi...

DRAGOMIR

Dec!

ANCA

Că cine fuge așa? Cine își părăsește așa casa și locul, tam-nisam și-și ia lumea în cap?... Doar oamenii deznădăjduți, or făcătorii de rele, or... nebunii.

DRAGOMIR
(bea și rânjește)

Nebunii...

ANCA

Deznădăjduit n-ai de ce să fii, că slava Domnului, ai după ce bea apă... Fapte rele zici că n-ai făcut, că tu știi și Dumnezeu ce stă pe cugetul tău... Atunci, Doamne iartă-mă, ai fi nebun!

DRAGOMIR
(acelașii loc)

Mai știi? Oi fi...

ANCA

De asta să nu râzi... ești tu niște cam țicnit... adică, ce nițel! Ești bine de tot; de mult ți-ai pierdut sărita... (*Dragomir ascultă nervos.*) Noaptea visezi urât și sai din somn mereu... Ți-e frică să dormi cu lampa stinsă... Mai-nainte, unde se întâmpla la tine să te îmbeți!... Acuma își bei mințile dintr-un țoi de rachiu... Mai-nainte mă sileai tu să fac pomană și să ții soroacele de sufletul lui Dumitru (*Dragomir mișcare*) -ba că ți-a fost prieten bun, ba că e păcat că s-a prăpădit așa om de omenie! - Ajunsesem să mă mir eu de tine, cum tu bărbatul meu să nu mă lași o clipă măcar să-mi uit de bărbatu-meu al dintâi... De la o vreme încoace, alta ș-alta: daca pomenesc cât de rar de el, te-apucă alte alea... Tu n-ai băgat de seamă ce-ai făcut adineaori?

DRAGOMIR

Când adineaori?

ANCA

Adineaori, când citea Gheorghe.

DRAGOMIR

Ei?

ANCA

Vorbești niște vorbe... de nu te-ar cunoaște omul ar crede...

DRAGOMIR

Ce vorbe? Ce-am zis?

ANCA

Ce nu se cade să vorbești... Încăi la băutură, calea-valea... e omul cu mintea împăienjenită... Dar erai treaz...

DRAGOMIR

Ei! Ce-am vorbit?

ANCA

Mi-ai zis să-ți spui ce crez eu de tine, că tu ai omorât pe Dumitru... și Gheorghe era de față...

DRAGOMIR

Și tu ce-ai răspuns?

ANCA

Ți-am răspuns ca totdeauna... că ești nebun.

DRAGOMIR
(încruntat)

Nebun!...

ANCA

Uite, vezi... am luat seama că nu-ți place de loc s-auzi vorba asta. Ce să fie cu tine, Dragomire? Eu gândesc c-o fi vreun păcat... Să te spovedești... să te grijești...

DRAGOMIR

Ce, am să mor?

ANCA

Nu se spovedește omul numai când are să moară...

DRAGOMIR
(indispus)

M-oi spovedi altă dată, n-am vreme acuma.

ANCA

Când?

DRAGOMIR

Când m-oi întoarce...

ANCA

Dacă t-ei mai întoarce...

DRAGOMIR

Ei, așa! Dacă m-oi mai întoarce... (*se ridică amețit*) m-oi spovedi... Ei, ș-apoi ce? Așa e viața omului! Pe toți dracul îi încalecă... toți o să moară, toți! Și eu o să mor... și tu o să mori, și Gheorghe și toți... pe rând, pe rând, ca la moară. (*se uită lung unul la altul.*) Tu, femeie, tu ești ispita... Anco! Anco! (*îi face șovăind semn să vie după el.*) 'Aide!... 'Aide, tu, n-auzi?... Mâini dimineată plec... Tu! De ce nu mă iubești tu pe mine? (*o apucă.*)

ANCA
(vrând să-l depărteze)

Lasă-mă...

DRAGOMIR

Nu te las... (*o ține cu d-a sila.*)

ANCA
(fixându-l)

Aba, Dragomire, ții tu minte alaltăieri la pomană - că uitai să te întreb - când a venit rezervistul ăla, de ce ai fugit?

DRAGOMIR
(o lasă și o împinge ușor încolo)

Care rezervist?

ANCA

Ăla de semăna grozav cu Dumitru...

DRAGOMIR

Tu știi care e ăla. (*se întoarce spre masă.*)

ANCA
(după o pauză)

Zici că pleci dis-de-dimineată?

DRAGOMIR
(posomorât)

Da... plec...

ANCA

Atunci, culcă-te... ai și băut... e aproape de miezul nopții...

DRAGOMIR
(bea ce a mai rămas în cană)

Mă duc! (*pleacă spre ușa odăii lui, la stânga, planul al doilea.*) Sunt beat...

ANCA

Crez... (*urmându-l încet.*) Du-te de te odihnește... (*subliniind*) și...

DRAGOMIR
(din pragul ușii)

Și... ce?

ANCA

Închină-te... să nu mai visezi urât.

DRAGOMIR

Bine! (*iese în stânga. Anca se uită din uşe în odaie.*)

ANCA

Aşa... Dormi acuma. (*închide uşa şi ascultă, trece apoi şi ascultă la uşa cealaltă, apoi coboară.*)
Închină-te, Dragomire, că se apropie ceasul!

(Cortina)